Kwalitatief onderzoek naar de visie van verpleegkundigen over antidepressiva, het stoppen van antidepressiva en de facilitatoren en barrières bij het stoppen van antidepressiva in woonzorgcentra

Haio: RAYMAEKERS Elise , KUL
Promotor: CHRISTIAENS Thierry , U.G.
Praktijkopleider: BOELS Marie , MICHIELS Maarten

Context: Het langdurig gebruik van antidepressiva in de woonzorgcentra (WZC) is hoog. Zo neemt 40% van de bewoners van een WZC een antidepressivum waarvan 27%, ouder dan 75 jaar, langdurig (>1jaar). De bewoners van WZC hebben vaak belangrijke polypathologie en polyfarmacie waardoor ze een verhoogd risico hebben op de bijwerkingen en ongewenste effecten van deze antdiepressiva. Het stoppen van dit langdurige gebruik van antidepressiva bij deze kwetsbare populatie is bijgevolg essentieel. Vermits een woonzorgcentra een specifieke context behuisd waarin de verpleegkundigen optreden als proxy voor de patiënt, hebben verpleegkundigen een centrale rol bij het stoppen van antidepressiva in de WZC. Er is echter maar weinig gekend over de visies omtrent het gebruik en het stoppen van het langdurige gebruik van antidepressiva bij de verpleegkundigen in WZC.

Onderzoeksvraag: Het doel van deze studie is om enerzijds de visie van verpleegkundigen werkzaam in WZC op het nemen van - en het stoppen van antidepressiva in kaart te brengen en om anderzijds de barrières en facilitators die verpleegkundigen ervaren bij het stoppen van langdurig antidepressiva gebruik te leren kennen.

Methode: Dit is een kwalitatieve studie waarbij er twee semigestructureerde focusgroep-interviews werden uitgevoerd in twee verschillende WZC met elk 5 deelnemers. De focusgroepen bestonden voornamelijk uit verpleegkundigen, echter in één focusgroep was er eveneens een hoofdverpleegkundige en een kwaliteitscoördinator aanwezig. Beide focusgroepen hadden een belangrijk verschil in stopervaringen met antidepressiva. De interviews werden opgenomen, uitgeschreven en vervolgens gecodeerd en geanalyseerd aan de hand van Nvivo12 en thematische samengevat.

Resultaten: Een belangrijke visie over het stopproces bij de verpleegkundigen is dat het stoppen van antidepressiva een gedeelde verantwoordelijkheid is met de huisartsen. Dit verschilde met de resultaten uit de literatuur waar verpleegkundigen dit voornamelijk de verantwoordelijkheid van de huisarts vinden. De belangrijkste facilitators zijn een goede vertrouwensrelatie met de patiënten en een cultuur van zorg op maat waar de patiënt en een non-farmacologische aanpak centraal staan. Deze facilitators werden ondersteund in de literatuur. Belangrijke barrières bij de verpleegkundigen waren een gebrek aan bewustzijn van de stopmogelijkheid van antidepressiva, tijdsgebrek door een te hoge werkdruk en onzekerheid door gebrek aan kennis en ervaring met het stoppen met antidepressiva. De barrières bij de huisartsen volgens de verpleegkundigen waren eveneens een tijdsgebrek en een beperkte interactie met de verpleegkundigen. De belangrijkste barrière die verpleegkundigen bij de bewoners ervaarden was een psychische afhankelijkheid aan de medicatie. De barrières volgens de geïnterviewden waren in lijn met deze uit de literatuur.

Conclusie: Het stoppen van antidepressiva in WZC is volgens de verpleegkundigen een gedeelde verantwoordelijkheid met de huisartsen, waarin de huisartsen de grootste verantwoordelijkheid dragen. De rol van de verpleegkundigen hierin bestaat volgens de geïnterviewden uit het attent

maken van de huisarts voor de stopmogelijkheid van de antidepressiva en uit het goed opvolgen van het afbouwproces. Verschillende barrières en facilitators beïnvloeden de samenwerking tussen de verschillende actoren betrokken in dit afbouwproces. De belangrijkste overeenstemmingen met de literatuur zijn het belang van een cultuur van zorg op maat met een focus op een non-farmacologische aanpak van psychische problemen en dat zowel de verpleegkundigen als de huisartsen hun verantwoordelijkheid dienen op te nemen omtrent het stoppen van antidepressiva.